

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

v zmysle § 14 ods. 1 písm. r) a § 15a zákona NR SR č. 42/1994 Z. z.
o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov

Informácie pre verejnosť zahŕňajú najmä

- a) informácie o zdroji ohrozenia,
- b) informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
- c) nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
- d) informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- e) úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti,
- f) podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva,
- g) odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

INFORMÁCIE O ZDROJI OHROZENIA

Tabuľka 1 Prehľad potenciálnych ohrozovateľov z hľadiska výrobných činností

Ohrozovateľ	Druh ohrozenia	Ohrozovateľ	Druh ohrozenia
SE, a.s., AE Mochovce	Výroba el. energie - štiepna jadrová reakcia	Správa športových zariadení Levice, Zimný štadión Levice	Chladienie čpavkovou technológiou
Transpetrol, a.s., PS4 Tupá	Tranzit a skladovanie ropy	Levické mliekarne, a.s., Levice	Chladienie čpavkovou technológiou
Spoločnosť pre skladovanie, a.s., PS4 Tupá	Skladovanie ropy	VOP Nováky, a.s., muničné sklady Čankov	Skladovanie ostrej munície podtriedy 1.1
Vodná stavba Veľké Kozmálovce	Havária na vodnej stavbe		

INFORMÁCIE O MOŽNOM ROZSAHU MIMORIADNEJ UDALOSTI A NÁSLEDKOV NA POSTIHNUTOM ÚZEMÍ A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Atómová elektrárňa Mochovce

V západnej časti okresu sa nachádzajú Atómové elektrárne Mochovce. V elektrárňach sú inštalované tlakovodné reaktory typu VVER 440/V-213. Prvý blok elektrárne dodáva elektrickú energiu do siete od leta 1998, druhý blok od konca roka 1999. Hrubý výkon každého z blokov bol v roku 2008 zvýšený z 440 na 470 MW. V roku 2020 a 2021 bol elektrický výkon

druhého a následne aj prvého bloku zvýšený výmenou a úpravou komponentov sekundárneho okruhu na 500 MW. Prvý a druhý blok AE Mochovce ročne spolu dodajú do siete viac ako 7 mil. MWh elektrickej energie, čo pokrýva viac ako štvrtinu spotreby elektriny na Slovensku. Začiatkom januára 2023 Slovenské elektrárne úspešne ukončili prvú etapu uvádzania nového jadrového bloku (3. blok) do prevádzky, tzv. fyzikálne spúšťanie. Nový jadrový blok v Mochovciach bude mať pri spustení inštalovaný výkon 471 megawattov, čo pokryje približne 13 % z celkovej spotreby elektriny Slovenska.

Atómové elektrárne Mochovce sa nachádzajú v katastrálnom území obce Kalná nad Hronom, od okresného mesta Levice sú vzdušnou čiarou vzdialené 12 km. V prípade havárie na jadrovom zariadení by mohlo dôjsť k ohrozeniu územia o rozlohe až 560 km², na ktorom žije viac ako 66000 osôb. V oblasti ohrozenia:

- v pásme 0 – 5 km sa nachádzajú obce Nový Tekov, Veľký Ďur, Malé Kozmálovce,
- v pásme 5 – 20 km sa nachádzajú obce Horná Seč, Hronské Kľačany, Hronské Kosihy, Kalná nad Hronom, Kozárovce, Lok, Rybník, Starý Tekov, Tehla, Tlmače, Veľké Kozmálovce, Levice, Bajka, Beša, Čajkov, Devičany, Dolná Seč, Dolný Pial, Drženice, Horný Pial, Iňa, Jesenské, Jur nad Hronom, Krškany, Lula, Mýtne Ludany, Nová Dedina, Ondrejovce, Podlužany, Plavé Vozokany, Starý Hrádok, Šarovce, Tekovské Lužany, Tekovský Hrádok, Turá, Vyšné nad Hronom, Žemliare.

Pri vzniku radiačnej havárie sa rádioizotopy šíria od zdroja úniku v smere prízemného vetra, najmä vo forme aerosólov. Ťažšie častice vypadávajú z rádioaktívneho oblaku na povrch terénu do vzdialenosti až niekoľkých kilometrov od zdroja, ako rádioaktívny spad, jemnejšie čiastočky sú unášané výškovým vetrom na vzdialenosť až stovky km. Nebezpečnosť uvoľnených rádioizotopov je podmienená mechanizmom ich účinku (rozdielnou radiotoxicitou a distribúciou čiastočiek). Poškodenie zdravia organizmu sa môže prejaviť, ako akútne, alebo chronické.

Následkom mimoriadnej udalosti v prípade, že nebudú zavedené, resp. realizované ochranné opatrenia, sa predpokladá rozšírenie následkov do tej miery, že môže prísť k ohrozeniu života, uhynutiu voľne žijúcich živočíchov, poškodeniu vegetácie a kontaminácii plodov z nechránenej prírody.

Závažnosť a rozsah následkov by ovplyvňovalo množstvo a druh uniknutých rádioizotopov. Predpokladaná mimoriadna udalosť by mala charakter katastrofy, pri ktorej by došlo v postihnutých oblastiach k celkovému narušeniu chodu života, výroby, dopravy, zásobovania obyvateľstva a k možnému trvalému narušeniu životného prostredia. Následkom ožiarenia tiež zníženie imunity a pravdepodobné zhoršenie epizootickej a epidemickej situácie.

Transpetrol, a.s. Bratislava, Prečerpávacía stanica č. 4 Tupá

Spoločnosť sa zaoberá hlavne prepravou a skladovaním ropy pre svojich partnerov, ktorými sú rafinérie ropy na území Slovenskej republiky – Slovnaft, a.s. Bratislava, Českej republiky – Česká rafinárska, a.s. a prostredníctvom ropovodu Adria aj do štátov bývalej Juhoslávie. V oblasti skladovania spoločnosť zabezpečuje skladovanie ropy a operatívne dočasné preskladnenie ropy pre svojich partnerov, až do výšky voľnej kapacity. Spoločnosť tieto rozhodujúce činnosti realizuje prostredníctvom technologického systému diaľkovej prepravy ropy (ropovodný systém), ktorý prechádza územím celej republiky a je naviazaný na ropovodné systémy susedných štátov Ukrajiny, Maďarskej republiky a Českej republiky.

Prečerpávacia stanica č. 4 v Tupej (PS 4), je v prepravnom systéme ropovodov TRANSPETROL-u rozhodujúcou zložkou z hľadiska prevádzky ropovodov. V tomto objekte je prijímaná ropa prepravovaná do skladovacích a manipulačných veľkoobjemových nádrží v počte 9 ks plus 1 skladovacia nádrž je v súčasnosti predmetom výstavby (z celkového počtu je 6 ks vo vlastníctve SpS, a.s.).

Prečerpávacia stanica č. 4 v Tupej sa nachádza v katastrálnom území obce Hrkovce a malou časťou v katastrálnom území obce Tupá. Najbližším objektom je juhovýchodne od oplotenia cca 100 m hospodárska časť poľnohospodárskej organizácie.

Hlavnou činnosťou podniku je preprava a skladovanie ropy a z toho sa odvodzujú aj potenciálne možné negatívne a iniciačné udalosti. Najpravdepodobnejšou negatívnou udalosťou (ZPH) je únik ropy zo zariadení a vytvorenie horľavej alebo výbušnej atmosféry, ktorá sa môže pri iniciácii vznietiť. V pásme ohrozenia spodinami horenia sa nachádza 6 obcí, v ktorých žije takmer 3000 osôb. Sú to obce Tupá, Hrkovce, Horné Semerovce, Dolné Semerovce, Šahy, časť Preseľany a Veľké Turovce.

Pri požiari ropy dochádza k uvoľňovaniu vysokej teploty, ktorá deštručne pôsobí na okolie, k vzniku toxických splodín horenia. Splodiny horenia hustej, čiernej farby a charakteristického zápachu sú toxické. V prípade vzniku uvedenej mimoriadnej udalosti v predpokladanom rozsahu by došlo v postihnutých oblastiach k celkovému narušeniu chodu života, výroby a zásobovania obyvateľstva, môže dôjsť k prerušeniu cestnej dopravy na miestnych komunikáciách. Obyvatelia postihnutých obcí by boli evakuovaní na nevyhnutne potrebný čas.

Spoločnosť pre skladovanie, a.s. Trakovice, Prečerpávacia stanica č. 4 Tupá
Spoločnosť pre skladovanie, a.s., vlastní od roku 2014 vybrané skladovacie nádrže ropy v areáli PS 4 Tupá. Jedná sa celkovo o desať veľkoobjemových oceľových stojatých nádrží (z toho 1 ks v plánovanej výstavbe) s plávajúcou strechou, pričom 4 ks sú v majetku TRANSPETROL, a.s., (z toho 1 ks v plánovanej výstavbe) a 6 ks spoločnosti SpS, a.s.

Technológiu vlastní spoločnosť TRANSPETROL, a.s. Činnosti súvisiace s bezpečnosťou a spoľahlivosťou prevádzky v areáli PS 4 zabezpečuje na základe zmluvných vzťahov pre SpS, a.s., spoločnosť TRANSPETROL, a.s.

Vodná stavba Veľké Kozmálovce

Na rieke Hron, v katastrálnom území obce Veľké Kozmálovce, Malé Kozmálovce a Tlmače je vybudovaná vodná stavba Hat' Veľké Kozmálovce, s celkovým objemom nádrže 2,6 mil. m³ vody. Vodné dielo je primárne určené na zabezpečenie chladiacej vody pre Atómové elektrárne Mochovce.

Stála prevádzková hladina je na úrovni 172,00 m n. m., čo predstavuje 2 mil. m³ vody. Pri narušení vodného diela, pri maximálnej hladine 175 metrov nad morom sa v rovinnom území prejaví účinky prielomovej vlny do vzdialenosti 2650 metrov od miesta poruchy s kulmináčnym prietokom $Q = 1015 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ a časom kulminácie 27 minút. V nižších oblastiach (vo vzdialenosti väčšej ako 2650 m od miesta poruchy) bude mať situácia charakter povodne pri storočnej vode. Z hľadiska účinku prielomovej vlny na obyvateľstvo nejde o katastrofálne následky. Budú zasiahnuté časti obcí Veľké Kozmálovce, Nový Tekov, Starý Tekov (ohrozených viac ako 3000 osôb), miestne komunikácie a poľnohospodárska pôda.

Správa športových zariadení Levice, Zimný štadión mesta Levice

Správa športových zariadení Levice je príspevkovou organizáciou mesta, ktorá spravuje a zabezpečuje údržbu zverených športových zariadení.

Chladienie ľadovej plochy zimného štadióna je vykonávané čpavkovou technológiou. Chladiace médium Amoniak NH_3 je skladované v zásobníkoch, v oddelenom objekte. Maximálne projektované množstvo Amoniakku je 6 ton. Pásmo ohrozenia zdravia s polomerom 722 m (max., podľa poveternostných podmienok) zasahuje do ulíc Tekovská a L. Podjavorinskej; v pásme ohrozenia sa nachádza aj materská škola, 13. mpr. OS SR a ďalšie prevádzky, čo predstavuje približne 1500 osôb.

Predpokladaná MU by mala charakter havárie chemického zariadenia III. stupňa, kedy sa následky prejavujú v celom objekte i za jeho hranicami v smere prízemného vetra.

Následkom vzniku MU v prípade, že nebudú zavedené, resp. realizované ochranné opatrenia, sa predpokladá rozšírenie účinkov do tej miery, že pri vyšších koncentráciách môže prísť k ohrozeniu života, resp. zdravotné ohrozenie pôsobením plynu alebo tekutiny, ktorá dráždi silne až do ťažkého poleptania očí, dýchacie cesty, pľúca a kožu. Kŕč alebo opuch môže viesť k uduseniu. Nadýchanie plynu vysokej koncentrácie môže mať za následok náhlu smrť. Styk s tekutinou vyvoláva ťažké omrzliny. Pri vyšších koncentráciách môže prísť k uhynutiu zvierat, čiastočnému poškodeniu vegetácie a môžu byť kontaminované plody z nechránenej prírody. Pri koncentráciách v rozmedzí hornej a dolnej medze výbušnosti môže prísť k výbuchu, s deštruktívnymi účinkami na okolí a k vzniku požiaru.

Pri úniku nebezpečnej látky Amoniak NH_3 je potrebné uvedomenie si jeho nebezpečnosti v charaktere jeho toxických vlastností, závažnosti a veľkého rozsahu ohrozenia a najmä v rýchlosti pôsobenia, kedy vzniká časová tieseň na realizáciu opatrení pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva a na zavedenie režimov života. V prípade vzniku uvedenej mimoriadnej udalosti v predpokladanom rozsahu, by došlo v postihnutých oblastiach k celkovému narušeniu chodu života, výroby a zásobovania obyvateľstva v okrese. Príde k prerušeniu cestnej dopravy na miestnych komunikáciách. Predpokladá sa čiastočné narušenie životného prostredia bez trvalých následkov, s možným zhoršením epizootickej a čiastočne aj epidemickej situácie.

Levické mliekárne, a.s., Levice

Nosnou činnosťou Levických mliekární, a.s., Levice, je nákup surového mlieka a následná výroba konzumného mlieka, masla, syrov a sušeného mlieka.

Chladienie produktov je vykonávané čpavkovou technológiou. Chladiace médium Amoniak NH_3 je skladované v zásobníkoch, v oddelenom objekte. Maximálne projektované množstvo Amoniakku je 5 ton. Pásmo ohrozenia zdravia s polomerom 640 m (max., podľa poveternostných podmienok) zasahuje najmä do ulíc Kalnická cesta, ul. 1. mája, ul. Priateľstva a Jurská cesta; ohrození sú obyvatelia a zamestnanci prevádzok, čo predstavuje viac ako 500 osôb.

Predpokladaná MU by mala charakter havárie chemického zariadenia III. stupňa, kedy sa následky prejavujú v celom objekte i za jeho hranicami v smere prízemného vetra.

Následkom vzniku MU v prípade, že nebudú zavedené, resp. realizované ochranné opatrenia, sa predpokladá rozšírenie účinkov do tej miery, že pri vyšších koncentráciách môže prísť k ohrozeniu života, resp. zdravotné ohrozenie pôsobením plynu alebo tekutiny, ktorá dráždi silne až do ťažkého poleptania očí, dýchacie cesty, pľúca a kožu. Kŕč alebo opuch môže viesť k uduseniu. Nadýchanie plynu vysokej koncentrácie môže mať za následok náhlu smrť. Styk s tekutinou vyvoláva ťažké omrzliny. Pri vyšších koncentráciách môže prísť k uhynutiu zvierat, čiastočnému poškodeniu vegetácie a môžu byť kontaminované plody z nechránenej prírody. Pri

koncentráciách v rozmedzí hornej a dolnej medze výbušnosti môže prísť k výbuchu, s deštruktívnymi účinkami na okolí a k vzniku požiaru.

Pri úniku nebezpečnej látky Amoniak NH₃ je potrebné uvedomenie si jeho nebezpečnosti v charaktere jeho toxických vlastností, závažnosti a veľkého rozsahu ohrozenia a najmä v rýchlosti pôsobenia, kedy vzniká časová tieseň na realizáciu opatrení pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva a na zavedenie režimov života. V prípade vzniku uvedenej mimoriadnej udalosti v predpokladanom rozsahu, by došlo v postihnutých oblastiach k celkovému narušeniu chodu života, výroby a zásobovania obyvateľstva v okrese. Príde k prerušeniu cestnej dopravy na miestnych komunikáciách. Predpokladá sa čiastočné narušenie životného prostredia bez trvalých následkov, s možným zhoršením epizootickej a čiastočne aj epidemickej situácie.

VOP Nováky, a.s., prevádzkareň Čankov

VOP Nováky, a.s., je slovenská spoločnosť obranného priemyslu, ktorá sa zaoberá revíziou, modernizáciou a predĺžením životného cyklu munície.

Produkcia podniku je skladovaná v prevádzkarni Čankov (muničný sklad Čankov), v skladoch výbušnín. Sú tu skladované výbušné látky s výbušnou náplňou triedy A (ostrá munícia podtriedy 1.1). Maximálne projektované množstvo je 50 t ostrej munície, pásmo ohrozenia má polomer max. 438,6 m. Pre okolie je v prípade vzniku havárie (explózií) nebezpečný vznik tlakovej vlny, rozlet pevných častí výbušných predmetov, obalov a častí budov, v ktorých sú výbušniny skladované. Povýbuchové splodiny nie sú pre okolie nebezpečné. V prípade výbuchu a vzhľadom na stanovené obloženosti a bezpečnostné vzdialenosti sa nemôžu objekty ohroziť navzájom a ani nemôžu ohroziť žiadne iné objekty (najbližšie obydlia sa nachádzajú vo vzdialenosti cca 750 metrov od skladov).

NEBEZPEČNÉ VLASTNOSTI A OZNAČENIE LÁTOK A PRÍPRAVKOV, KTORÉ BY MOHLI SPÔSOBIŤ MIMORIADNU UDALOSŤ

Rádioaktívne látky (únik rôznych druhov rádioizotopov)

Popis skorých a neskorých účinkov ionizujúceho žiarenia

A. Skoré účinky ionizujúceho žiarenia

Akútna choroba z ožiarenia (pri vyšších dávkach ožiarenia), vzniká v závislosti od stupňa ožiarenia 3 - 6 a viac Sv (Sievert), t.j. približne 300-600 R (Röntgen); v klinickom obraze prevládajú príznaky poškodenia krvotvorných orgánov, tráviacich orgánov alebo centrálnej nervovej sústavy. Typickými príznakmi sú bolesti hlavy, zvracanie, malátnosť, závraty, strata vedomia, poruchy spánku, pokles krvného tlaku - kolaps, svetloplachosť, sucho v ústach, krvácanie z nosa, nechutenstvo, hnačky, poškodenie sliznice čriev, očnej šošovky, poškodenie kože, zníženie plodnosti, u prežívajúcich osôb väčšia pravdepodobnosť výskytu leukémie alebo iných nádorových ochorení.

B. Neskoré účinky ionizujúceho žiarenia

Prejavujú sa hlavne vo forme poškodení plodu, zákalom očnej šošovky, poškodením kože, zhubnými nádormi a genetickými zmenami v potomstve. Charakteristickým znakom sú dlhé obdobie latencie, klamný a neurčitý začiatok, pomalý a progresívny priebeh.

Ropa

Ropa je mimoriadne horľavá kvapalina, je to zmes uhl'ovodíkov minerálneho pôvodu určená k ďalšiemu rafinérnemu spracovaniu. Je to komplexná zmes uhl'ovodíkov, pozostáva prevažne z alifatických, alicyklických a aromatických uhl'ovodíkov, môže obsahovať v malom množstve aj zlúčeniny dusíka, kyslíka a síry.

Fyzikálne a chemické vlastnosti ropy:

- skupenstvo: kvapalina
- farba: hnedá až čierna
- zápach: charakteristický zápach
- bod varu: $> 30^{\circ}\text{C}$
- bod vzplanutia: $< - 25^{\circ}\text{C}$
- hustota: $700 - 900 \text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$ pri 20°C
- rozpustnosť vo vode: málo rozpustná

Účinky ropy a výparov ropy môžu spôsobovať bolesti hlavy, ospalosť alebo závrate, zvracanie a poruchy koordinácie. Pri zasiahnutí pokožky spôsobuje jej podráždenie a sčervenanie, dráždi očné tkanivo. Pri požití a vniknutí do dýchacích ciest môže byť smrteľná, môže spôsobiť rakovinu. Ropa je toxická pre vodné organizmy s dlhotrvajúcim účinkom.

Pri požiaroch:

- ropa horí plameňom za súčasnej tvorby hustého dymu
- pri horení ropy v splodinách horenia sa nachádza CO, CO₂, NO_x a sadze
- vzniká intenzívne tepelné žiarenie

Amoniak NH₃ (bezvodý alebo vodné roztoky s viac než 50% NH₃)

Amoniak je bezfarebný plyn alebo skvapalnený plyn so štipľavým dráždivým zápachom, charakterizovaný ako toxická veľmi nebezpečná látka, pri normálnej teplote nereaktívna. Pri uvoľnení plynu sa tvorí veľké množstvo studenej hmly a leptavé výbušné zmesi. Hmla je ťažšia ako vzduch. Vznietenie môže nastať pôsobením vysokej teploty a silného zdroja energie, pričom sa za tepla (pri požiaroch) rozkladá na nitrózne plyny. Vytekajúca kvapalina prechádza rýchlo do plynnej fázy. S vodou tvorí látka silne leptavé zmesi aj pri zriedení. Nad hladinou sa môžu tvoriť hmla a pary so silnými dráždivými účinkami. Pri kontakte s kyselinami vzniká veľmi prudká neutralizačná reakcia.

Fyzikálne a chemické vlastnosti Amoniak:

- skupenstvo: plyn alebo kvapalina
- farba: bezfarebný
- zápach: charakteristický prenikavý, ostrý, silne dráždivý
- bod varu: $- 33,4^{\circ}\text{C}$
- bod topenia: $- 77,7^{\circ}\text{C}$
- teplota vznietenia: 651°C
- medze výbušnosti: 16 - 27 objemových %
- prevod z hmotnosti na objem: $1 \text{ kg plynu} = 1312 \text{ litrov} = 1,312 \text{ m}^3$
- Prevod koncentrácií: $1 \text{ ppm} = 0,695 \text{ mg}\cdot\text{m}^{-3}$
 $1 \text{ mg}\cdot\text{l}^{-1} = 1 \text{ 438 ppm}$
 $1 \text{ ppm} = \text{jedna milióntina z celku, t.j. napr. } 1 \text{ cm}^3 \text{ z } 1 \text{ m}^3$

Toxické účinky amoniaku na človeka

Amoniak je už zmyslovo zistiteľný pri koncentráciách 1 – 5 ppm, t.j. 0,6 – 3,5 mg.m⁻³. Pre 8 hod. expozíciu je prijateľná koncentrácia asi 30 ppm, t.j. 20 mg.m⁻³ a vzhľadom k dobrému návyku je možné vydržať asi hodinu pri koncentráciách 216 ppm, t.j. 150 mg.m⁻³. Polhodinový pobyt v koncentráciách 2160 ppm, t.j. 1500 mg.m⁻³, je životu nebezpečný a koncentrácie nad 4300 ppm, t.j. 3000 mg.m⁻³, rýchle usmrcujú v priebehu niekoľkých minút. Koncentrácie vyššie ako 10000 ppm, t.j. 6950 mg.m⁻³, poškodzujú už priamo aj pokožku a sú teda nebezpečné aj vtedy, ak sú dýchacie cesty chránené. Dlhší pobyt vo vysokých koncentráciách (najmä v uzavretom priestore), má za následok pocit silného podráždenia dýchacích ciest, očí a môže dôjsť ku kŕčom a edému pľúc.

Chronický účinok je obdobný, ako u iných dráždivých látok, t.j. nepríjemné podráždenie očných spojiviek, dráždenie nosohltanu a priedušiek, kašeľ a z neho vznikajúca rozodma pľúc so všetkými vážnymi následkami na možné zmeny vnútorných orgánov, napr. na slezine. Styk s tekutinou vyvoláva na nechránených častiach tela ťažké omrzliny.

Prvá pomoc pri zasiahnutí

Prvá pomoc spočíva v prenesení postihnutých mimo zamorený priestor na čerstvý vzduch, uložení do stabilizovanej polohy, uvoľnení tesných súčastí odevu. Pri zastavení dýchania hneď zaviesť umelé dýchanie alebo dýchanie pomocou prístroja, popr. nasadiť kyslík. Postriekané časti odevu, obuv a pančuchy ihneď vyzliecť (vyzúť) a odstrániť. Postihnuté miesta na tele opláchnuť dôkladne vodou. Pri zasiahnutí očí premývať hneď 10 - 15 minút vodou a potom bórovou vodou alebo Ophthalmom. K tomu účelu treba roztvoriť palcom a ukazovákom očné viečka a nechať pohybovať okom na všetky strany. Postihnutý musí mať úplný telesný pokoj, je možné podávať upokojujúce lieky, zabezpečiť ochranu proti chladu. Zákaz podávania alkoholických nápojov a zákaz fajčenia. Možné je inhalovať vodnú hmlu alebo 1 percentný roztok kyseliny octovej, alebo citrónovej. Pri silnom podráždení dýchacích ciest proti kašľu aplikovať použitie aerosólového dávkovača s Dexametazonom podľa návodu na použitie a neodkladne zabezpečiť odsun do zdravotníckeho zariadenia, resp. privolať lekára.

Trinitrotoluén TNT

Trinitrotoluén, presný chemický názov 2,4,6-trinitromethylbenzen je veľmi silnou trhavinou, tiež označovanou ako „tritol“ alebo „TNT“. V našom prípade tvorí reprezentatívnu nebezpečnú látku, ktorá by svojimi vlastnosťami významne ovplyvnila možný vznik a následky havárie – výbuchu.

Fyzikálne a chemické vlastnosti trinitrotoluénu:

- skupenstvo: pevné, žltá kryštalická látka
- farba: žltá
- zápach: bez zápachu
- bod topenia: 80,2° C
- bod varu: 210 - 212° C, ako pevná látka sa chová len do teploty 35° C
- hustota: 1,663 g.cm⁻³
- rozpustnosť vo vode: prakticky nerozpustný

Ako výbušnina vykazuje mimoriadne dobré vlastnosti – je veľmi stabilný a málo citlivý voči vnútorným vplyvom a pritom sa vyznačuje vysokou brizanciou a razanciou výbuchu. Je preto ideálnou látkou pre prípravu priemyselných, aj vojenských trhavín.

Pre okolie je v prípade vzniku havárie (explózií) nebezpečný vznik tlakovej vlny, rozlet pevných častí výbušných predmetov, obalov a časti budov, v ktorých sú výbušniny skladované. Povýbuchové splodiny nie sú pre okolie nebezpečné.

INFORMÁCIE O SPÔSOBE VAROVANIA OBYVATEĽSTVA A O ZÁCHRANNÝCH PRÁČACH

Varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb činných pri riešení následkov mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození alebo o vzniku mimoriadnej udalosti (ďalej len „varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb“) sa technicky zabezpečujú:

- a) sieťou sirén, ktorú tvoria sirény a systém ich ovládania,
- b) prostredníctvom rozhlasového vysielania a televízneho vysielania,
- c) domácimi rozhlasmi, ktoré musia spĺňať požiadavky technickej normy,
- d) miestnymi informačnými prostriedkami obce,
- e) systémami automatizovaného vyrozumenia,
- f) prostredníctvom verejných elektronických komunikačných sietí.

Za včasné varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb, orgánov a organizácií na ohrozenom území po vzniku mimoriadnej udalosti zodpovedajú:

- právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú,
- na ostatnom území určené orgány štátnej správy, samosprávne orgány a ďalšie právne subjekty, v súlade so zákonom NR SR č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

- a) „VŠEOBECNÉ OHROZENIE“ – dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti,
- b) „OHROZENIE VODOU“ – šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody,

Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti sa vyhlasuje signálom „KONIEC OHROZENIA“ – dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania.

Varovné signály a signál „KONIEC OHROZENIA“ sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Koordináciu preskúšavania týchto systémov vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Záchranné práce vykonávajú záchranné zložky integrovaného záchranného systému a osoby povolané na osobné úkony. Záchranné práce sa vykonávajú v závislosti od druhu, rozsahu a času vzniku mimoriadnej udalosti, riadia sa na základe skutočnej situácie a jej predpokladaného vývoja vyjadreného na mape alebo v geografickom informačnom systéme. Práce sa riadia z miesta riadenia alebo zo záložného miesta riadenia. Ak to situácia umožňuje, záchranné práce možno riadiť z miesta v blízkosti priestoru ohrozenia alebo vzniku mimoriadnej udalosti.

Pri určovaní úloh na vykonanie záchranných prác sa vychádza predovšetkým z potrieb vykonať práce tak, aby pri zaistenej bezpečnosti osôb vykonávajúcich záchranné práce bola účinne poskytnutá prvá pomoc postihnutým osobám, pričom je potrebné dbať na to, aby sa čo najmenej zasahovalo do práv a chránených záujmov vlastníka, správcu alebo nájomcu a zabránilo sa vzniku ďalších škôd.

Pred vydaním príkazu na vykonanie záchranných prác je nevyhnutné vyhodnotiť situáciu po vzniku mimoriadnej udalosti, najmä posúdiť jej rozsah a vplyv na životy a zdravie osôb, rozsah materiálnych a finančných škôd na postihnutom území. Riadiace orgány alebo krízové štáby poskytujú údaje, informácie, podklady a návrhy potrebné pre vykonávanie záchranných prác.

Činnosť pri záchranných prácach obsahuje najmä:

1. varovanie obyvateľstva a vyznamenanie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a aj pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác,
2. vykonanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území, ktorého cieľom je vyhľadať postihnuté osoby mimoriadnou udalosťou, vyznačiť kontaminované a životu nebezpečné úseky,
3. vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, ochranných stavieb, zo zaplavených priestorov a z horiacich budov,
4. prívod vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch a ochranných stavbách,
5. individuálnu ochranu osobám v kontaminovanom priestore a ich odsun z tohto priestoru,
6. poskytnutie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotnej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení,
7. lokalizáciu a likvidáciu požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
8. kontrolu kontaminovania a ožiarenia osôb, kontrolu kontaminovania územia, ovzdušia a budov,
9. poskytnutie jódovej a špeciálnej profylaxie,
10. hygienickú očistu postihnutých osôb,
11. likvidáciu úniku nebezpečných látok a zabránenie ich šíreniu,
12. špeciálnu očistu a dezaktiváciu územia, budov, priestorov, dopravných prostriedkov a komunikácií nevyhnutných pre činnosť nasadených síl a prostriedkov,
13. dezinfekciu, dezinfekciu a deratizáciu územia, budov, priestorov, dopravných prostriedkov a komunikácií nevyhnutných pre činnosť nasadených síl a prostriedkov,
14. reguláciu pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území,
15. uzavretie postihnutého územia,
16. ochranu postihnutých osôb a nasadených síl a prostriedkov pred nepriaznivými poveternostnými vplyvmi a následkami mimoriadnej udalosti,
17. odsun nezranených osôb z postihnutého územia,
18. núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb,
19. poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým a ohrozeným zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty,
20. odpojenie poškodených rozvodných sietí a zariadení ohrozujúcich postihnuté osoby, nasadené sily a prostriedky a majetok,
21. pozorovanie postihnutého územia a kontrolné merania,
22. spevňovanie alebo strhávanie poškodených stavieb, budov a konštrukcií ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
23. uvoľňovanie zahataných vodných tokov,

24. uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác a odsun postihnutých osôb,
25. čerpanie a vypúšťanie vody zo zaplavených častí budov a územia, kde sa vykonávajú záchranné práce,
26. zachytávanie ropných produktov na vodných tokoch a plochách,
27. identifikáciu, odsun a pochovávanie usmrtených osôb,
28. uskladňovanie, odsun a likvidáciu kontaminovaného materiálu a ekologickú asanáciu zvyškov nebezpečných látok,
29. psychologickú pomoc a duchovnú pomoc.

ÚLOHY A OPATRENIA PO VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI

Po vzniku mimoriadnej udalosti sa vykonávajú záchranné práce a ďalšie potrebné činnosti a opatrenia:

- a) varovanie obyvateľstva a vyzrozumenie osôb, organizácia informačného toku,
- b) monitorovanie územia,
- c) regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
- d) prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
- e) evakuácia,
- f) hygienická očista,
- g) špeciálna očista terénu, budov a materiálu,
- h) príprava a informovanie obyvateľstva,
- i) ukrytie osôb,
- j) individuálna ochrana osôb,
- k) úlohy na materiálno-technické a finančné zabezpečenie realizácie prijatých opatrení.

PODROBNOSTI O TOM, KDE SA DAJÚ ZÍSKAŤ ĎALŠIE INFORMÁCIE SÚVISIACE S PLÁNOM OCHRANY OBYVATEĽSTVA,

Informácie je možné získať na Odbore krízového riadenia Okresného úradu Levice, Rozmarínová 4, na telefónnom čísle 0961 322 040, 0961 322 043 alebo na e-mailovej adrese okr.lv@minv.sk.

ODKAZ NA OBMEDZENIA VYPLÝVAJÚCE Z OCHRANY DÔVERNÝCH INFORMÁCIÍ A UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ

Vyššie uvedené informácie sú v súlade so zákonom NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na ne žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona NR SR č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.